

OPRACOWAŁA:

Paulina Furgacz-Domagąła
Szkoła Podstawowa w Kroczycach

Burza w *Panu Tadeuszu* a współczesne zjawiska klimatyczne

POZIOM EDUKACYJNY:	PRZEDMIOT:
szkoła podstawowa, klasa 5	język polski

TEMAT PRZEWODNI:

Burza w *Panu Tadeuszu* a współczesne zjawiska klimatyczne.

CEL LEKCJI:

analiza opisu burzy we fragmencie Pana Tadeusza Adama Mickiewicza; wyjaśnienie, jak Adam Mickiewicz przedstawia żywioły – wiatr, deszcz, chmury, błyskawice; porównanie burzy z poematu z burzami występującymi współcześnie; zrozumienie, czym są ekstrema pogodowe i jaki mają związek ze zmianami klimatu; wykonanie praktycznych działań związanych z obserwacją pogody.

METODY PRACY / DZIAŁANIA NA LEKCJACH:

Ćwiczenia praktyczne:

- zaznacz na mapie Polski, gdzie w ostatnich latach najczęściej dochodzi do gwałtownych burz i nawałnic; zastanów się, dlaczego akurat tam; weź pod uwagę: rolę ukształtowania terenu, temperaturę, masy powietrza,
- eksperyment: „Jak powstają chmury?” – wykonaj i opisz doświadczenie: wlej ciepłą wodę do słoika, na górze ustaw pokrywkę z lodem, zaobserwuj skraplanie się pary – tworzenie mini chmury,

Ćwiczenia terenowe

- obserwuj chmury; spróbuj je nazwać,

Ćwiczenie z zakresu sprawczości zgodne z filozofią *zero waste*

- wykonaj ze starych rzeczy „instrumenty muzyczne”, które mogą naśladować odgłosy deszczu, wiatru, grzmotów, gradu,

Ćwiczenia z wyobraźni

- na podstawie fragmentu utworu przygotuj prognozę pogody, którą mógłby wygłosić współczesny meteorolog,

Ćwiczenia z lokalności i regionalności

- przygotuj informacje dotyczące opadów w Twojej okolicy oraz przyczyn i skutków tego zjawiska,

Ćwiczenia oparte na międzypokoleniowości:

- porozmawiaj z rodzicami, dziadkami na temat burz i innych zjawisk atmosferycznych: kiedy występowały najczęściej, jak wyglądały, jakie czyniły szkody, jakie powodowały niebezpieczeństwa, czy te zjawiska pogodowe były podobne do tych, które obserwujemy dziś, czy zmieniły się w na przestrzeni lat.

UWAGI DO LEKCJI:

Aby rozbudzić wyobraźnię uczniów, lekcję można zacząć od wysłuchania Sonaty *Tempest* Ludwiga van Beethovena.

(EKO)INSPIROWNIK NAUCZYCIELSKI. MATERIAŁY DODATKOWE I MULTIMEDIA:

IMGW PIB, *Klimat, woda i pogoda*, YouTube, 1.12.2025,
<https://www.youtube.com/watch?v=FL-Xu657ScI&t=88s>

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, *Edukacja klimatyczna*, IMGW, 1.12.2025,
<https://imgw.pl/edukacja/edukacja-klimatyczna/>

SŁOWA KLUCZE:

burza, piorun, ulewa, gradobicie, powódź błyskawiczna, kontrast termiczny, retencja wody, zielona infrastruktura, urbanizacja.